

Dette dokumentet beskriver God praksis for arbeid på tak. Informasjonen vil hjelpe deg til å utføre arbeidet på en sikker og trygg måte og slik at du oppfyller kravene i arbeidsmiljøregelverket.

Dokumentet God praksis frikjenner ikke aktørene for den alminnelige plikt til å opptre i tråd med gjeldende regelverk til enhver tid, det er ment som et hjelpemiddel.

Sikring ved arbeid på tak – minimumskrav Rev. 3 - 23. 06. 2010

Deltakelse i utarbeidelsen av dokumentet

”God Praksis- dokumentet” er utarbeidet i et samarbeid mellom Byggenæringens Landsforening, Fellesforbundet og Arbeidstilsynet.

Omfang/ avgrensning

Dokumentet omfatter sikring ved arbeid på tak ved alle former for oppføring av ny bygning (tilbygg, påbygg og nybygg) og på eksisterende konstruksjoner. Dokumentet beskriver sikringen fra og med oppstart av arbeidet til og med ferdigstillelse av arbeidene på tak, inkl. beslag.

Innhold

Dokumentet er ment å gi byggherrer, arbeidsgivere og arbeidstakere som skal utføre arbeider på tak retningslinjer på hvordan sikringen skal utføres for å oppfylle krav i lov og forskrifter.

Tiltak før arbeidene starter

Arbeid i høyden skal utføres på en sikker måte hvor kollektive vernetiltak skal prioriteres. Arbeidsgiver skal velge det arbeidsutstyret som er best egnet til å sikre og opprettholde trygge arbeidsforhold ved midlertidig arbeid i høyden. Dersom flere yrkesgrupper arbeider samtidig på samme område, skal det benyttes kollektiv sikring.

Personer som utfører takarbeid skal ha nødvendig kunnskap, ferdigheter og erfaring, i bl.a. bruk av personlig fallsikringsutstyr, for å kunne arbeide trygt.

Forut for alle arbeider på tak skal det gjennomføres en risikovurdering, ev. ”Sikker Jobb Analyse” (SJA). Dette skal resultere i planer og tiltak som reduserer risikoforholdene. For eks. kan en komme frem til at det vil være nødvendig å bruke personlig fallsikringsutstyr på skrått tak, selv om det er

sikret med rekkverk/stillas ved takkanten. SJA skal gjennomgå med alle som er involvert i arbeidsoperasjonen. Risikovurderingen skal utføres selv om arbeidet er kortvarig og skal gjøres i samarbeid med de som skal utføre arbeidet.

Midlertidig arbeid

For midlertidige arbeider tillates det at det benyttes personlig fallsikringsutstyr som eneste sikring, men for at arbeidet skal kunne betegnes som midlertidig må følgende kriterier oppfylles:

- at arbeidet bare innebærer inspeksjon, mindre reparasjons- eller vedlikeholdsarbeid og
- at det ikke er oppføring av nybygg, tilbygg eller påbygg og
- at totalt arbeidsomfang ikke overstiger 4 timeverk og
- at det fremgår av risikovurderingen at arbeidet kan utføres på en trygg og sikker måte

Sikker atkomst

Arbeidstakere skal ha sikker atkomst til arbeidsområdet, og kunne oppholde seg der i full sikkerhet for å utføre nødvendig kontroll, produksjons-, justerings- og vedlikeholdsarbeid.

Bruk av personlig fallsikringsutstyr

Alt personlig fallsikringsutstyr skal være i henhold til gjeldende standarder. En forutsetning for å kunne benytte personlig fallsikringsutstyr er at det finnes forankringspunkt på taket eller at det lar seg gjøre å montere slike. Forankringspunkt, beregnet for en person skal tåle en belastning på 1000 kg. (og et vilkårlig forankringspunkt skal tåle min 1500 kg) Forholdene vedrørende fallsikringsanordning skal fremkomme av risikovurderingen.

Dette dokumentet beskriver God praksis for arbeid på tak. Informasjonen vil hjelpe deg til å utføre arbeidet på en sikker og trygg måte og slik at du oppfyller kravene i arbeidsmiljøregelverket.

Dokumentet God praksis frikjenner ikke aktørene for den alminnelige plikt til å opptre i tråd med gjeldende regelverk til enhver tid, det er ment som et hjelpemiddel.

Arbeid på flatt tak

Hva er flatt tak?

Tak med helning på inntil 6° kan betraktes som flate tak. Dersom de stedlige forhold, som f. eks. takets overflatemateriale, værforholdene o.l. har innvirkning på sikkerheten, kreves sikring tilsvarende som for skrått tak. En slik vurdering må fremkomme i risikovurderingen av arbeidet som skal gjøres.

Sikring av arbeidet

Ved arbeid på tak med fare for fall på over 2,0 meter skal arbeidstaker alltid sikres fra å falle ned. Det kreves at det benyttes kollektive vernetiltak, som rekkverk eller stillas.

Rekkverk skal være minimum 1,0 meter, med håndlist, knelest og fotlist. Rekkverket skal tåle vanlig belastning, gjeldende for rekkverk.

Utsparinger, takvinduer o.l., i arbeidsområdet skal sikres, enten med rekkverk eller ved at de tildekkes med solide materialer som festes forsvarlig.

Hvor mye skal sikres?

Hele arbeidsområdet skal sikres.

Arbeidsområdet omfatter atkomst, transportveier, områdene hvor det utføres arbeid og lagringsplasser.

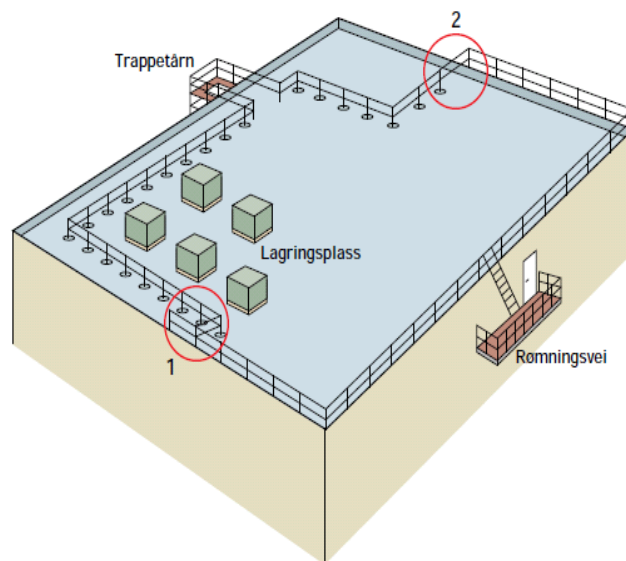
Den delen av arbeidsområdet som ligger mer enn 2,0 meter fra takkant kan avgrensnes med annet utstyr enn taksikring. Dvs. at dersom hele arbeidsområde ligger mer en 2,0 meter fra takkant, er det tilstrekkelig å markere arbeidsområde. Markeringen må være solid nok til å tåle vær og vind, som plank, gjerde, minimum 1,0 meter høyt.

Takflater kan deles opp i mindre arbeidsområder. Arbeidsområdet kan avgrensnes som tidligere beskrevet, jf. figur 1. Taksikringen avsluttes da enten 2,0 meter inn på taket (2) eller 2,0 meter forbi markeringen (1).

Unntak

Krav om rekkverk eller stillas kan unntas

- Ved midlertidig arbeid. Det må da benyttes personlig fallsikringsutstyr.
- Ved bruk av lift eller lignende

Figur 1 Arbeidsområde

Dette dokumentet beskriver God praksis for arbeid på tak. Informasjonen vil hjelpe deg til å utføre arbeidet på en sikker og trygg måte og slik at du oppfyller kravene i arbeidsmiljøregelverket.

Dokumentet God praksis frikjenner ikke aktørene for den alminnelige plikt til å opptre i tråd med gjeldende regelverk til enhver tid, det er ment som et hjelpemiddel.

Arbeid på skrått tak

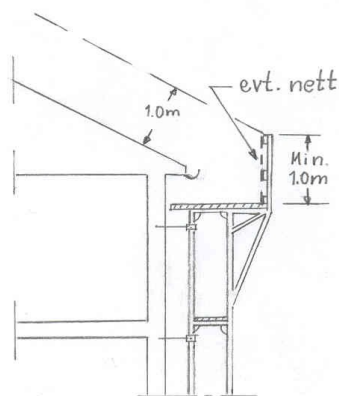
Hva er skrått tak?

Tak med helning over 6° regnes som skrått tak.

Sikring av arbeidet

Ved arbeid på tak med fare for fall på over 2,0 meter skal arbeidstaker alltid sikres mot å falle ned. Det kreves at det benyttes kollektive vernetiltak, som rekkverk eller stillas.

Rekkverk skal være minimum 1,0 meter, med håndlist, knelist og fotlist. Rekkverket skal tåle den største beregnede belastning ved fall av personer, jf. figur 2.

Figur 2 Sikring på skråttak

Krav til sikring ved bruk av stillas

Ved arbeid på tak med stor helling og/ eller ved tak med stor avstand til takfoten, bør det også vurderes om det bør benyttes personlig fallsikringsutstyr i tillegg til sikring med rekkverk eller stillas. Utsparinger, takvinduer o.l., i arbeidsområdet skal sikres, enten med rekkverk eller ved at de tildekkes med solide materialer som festes forsvarlig.

Hvor mye skal sikres?

Hele arbeidsområdet skal sikres.

Arbeidsområdet omfatter atkomst, transportveier, områdene hvor det utføres arbeid og lagringsplasser. Arbeid på skrått tak krever alltid sikring i nedkant av arbeidsområde og på gavnl når arbeidsområde ligger ved gavlen. Ellers kan arbeidsområde avgrensnes som beskrevet for flatt tak.

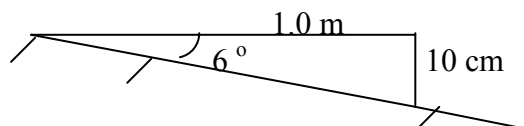
Unntak

Krav om rekkverk eller stillas kan unntas

- Ved midlertidig arbeid. Det må da benyttes personlig fallsikringsutstyr.
- Ved bruk av lift eller lignende

Tips

- Legg atkomsten så nær arbeidsområde som mulig for å unngå unødig ferdsel på tak.
- Velg trappetårn til atkomst.
- Planlegg lagringsplassen i forhold til arbeidet, området for lagringsplass er en del av arbeidsområdet !
- Benytt løfteutstyr/kran for transport/heising av materialer.
- God belysning gjør arbeidet lettere og sikrere.
- En ryddig arbeidsplass øker sikkerheten.
- Husk rømningsvei.
- Husk ansvar for tredjeperson.
- Takvinkelen kan enkelt bestemmes med vater og målestokk. jf. figur 3.

Figur 3 Måling av takvinkel